

PB-PP
BELGIE(N)-BELGIQUE

Sint-Guthago Tijdingen

Maandelijks ledenblad van de
Geschied- en Heemkundige Kring

Sint-Guthago

Nr. 517

P209467

januari 2021

Lidmaatschapsbijdrage België : 25 euro op rekening : IBAN BE82 8601 0615 5768;
BIC code: SPAABE22 (Centea). Lidmaatschapsbijdrage buitenland : 30 euro.
Uitgever : Fons Theerens, Jan Devischstraat 109, 8300 Knokke-Heist
Postkantoor van afgifte: 8300 Knokke-Heist 1

Geschied- en Heemkundige Kring Sint-Guthago

Werkgebied : de Zwinstreek

Lid van Heemkunde West-Vlaanderen vzw

Maatschappelijke zetel : Fons Theerens, Jan Devischstraat 109,
8300 Knokke-Heist

Correspondentieadres : Caroline Terryn, Kasteelstraat 69, 8340 Moerkerke

Het Bestuur :

Erevoorzitters :

François baron van der Elst, Spegelsweg 2, 8340 Oostkerke

Eric Huys*, Vierscharestraat 31, 8340 Vijvekappelle, tel (050) 361877

eric.huys@skynet.be

Voorzitster :

Caroline Terryn, Kasteelstraat 69, 8340 Moerkerke, tel 050 500651

caroline.terryn@telenet.be

Ondervoorzitter, samenstelling St. Guthago Tijdingen en kringarchivaris :

Marc De Meester*, Waterstraat 2d, 8300 Westkapelle, tel (050) 627486

de.meester.marc@skynet.be

Secretaris :

Fons Theerens*, Jan Devischstraat 109, 8300 Knokke, tel (050) 625309

fons.theerens@knokke-heist.be

Penningmeesteres :

Nicole Vanden Weghe, Vissersstraat 22, 8340 Moerkerke, tel (050) 500180

Hoofdredacteur Rond de Poldertorens :

Noël Geirnaert*, Hugo Verrieststraat 5, 8000 Brugge, tel. (050) 336940

famgeirnaert@skynet.be

Verantwoordelijke abonnementen :

Marie Madeleine Rosseneu, Kastanjendreef 14, 8300 Knokke, tel(050)600552

Leden :

Karel Aernoudts, Koudekerkelaan 18, 8301 Heist, tel (050) 512352

Etienne Decaluwé, Keuvelhoekstraat 54, 8300 Knokke, (050) 601023

etienne.decaluwe@gmail.com

Bieke Hillewaert*, Vulderstraat 88, 8000 Brugge, tel (050) 311234

Thomas Hoeberigs, Knokkestraat 154, 8301 Heist, tel 0474 597158

thomas.hoeberigs@knokke-heist.be

Jan Hutsebaut, Berg 59, 9950 Waarschoot; jan.hutsebaut@damme.be

Jan Kamoen*, Vissersstraat 22, 8340 Moerkerke, tel (050) 500180

jankamoen@skynet.be

Jan Tilleman, Kleine Molenstraat 1A, 8380 Dudzele, tel 050 604135

jan.tilleman@telenet.be

Dirk Vancraeynest, Leopold I Laan 97, 8000 Brugge, tel. 0468309002

dirk.vancraeynest@gmail.com

* Zijn tevens lid van de redactieraad Rond de Poldertorens en St.-Guthago Tijdingen

Afgelaste lezing in februari

De lezing “Schipperen en herenboeren: de vroege geschiedenis van Hoeke (13e-16e eeuw)” die voorzien was op 28 februari 2021 is helaas afgelast, wegens de coronaproblematiek.

Sint-Niklaaskerk van Westkapelle in de prijzen

De Onroerenderfgoedprijs 2020 ging op 2 oktober 2020 naar het Predikheren in Mechelen. De Sint-Niklaaskerk in Westkapelle die samen met het Brugse Gruuthusemuseum medefinalist was, ontving als laureaat een troostprijs van 2500 euro. Bovendien kreeg Atelier Mesdagh die de prachtige glas-in-loodramen voor de Sint-Niklaaskerk realiseerde, een eervolle vermelding.

De Onroerenderfgoedprijs beloont recente realisaties op het vlak van monumentenzorg, landschapszorg en archeologie. De vijfde editie stond in het teken van erfgoed dat publiek toegankelijk is. Uit 43 kandidaten nomineerde een externe jury in juli de Sint-Niklaaskerk in Westkapelle, het Gruuthuusemuseum in Brugge en het Predikheren in Mechelen als de laureaten. Uit die drie werd het Predikheren als winnaar gekozen. De site mocht ook de publieksprijs ontvangen. Maar ook de Sint-Niklaaskerk kreeg een prima beoordeling.

Lovend juryrapport

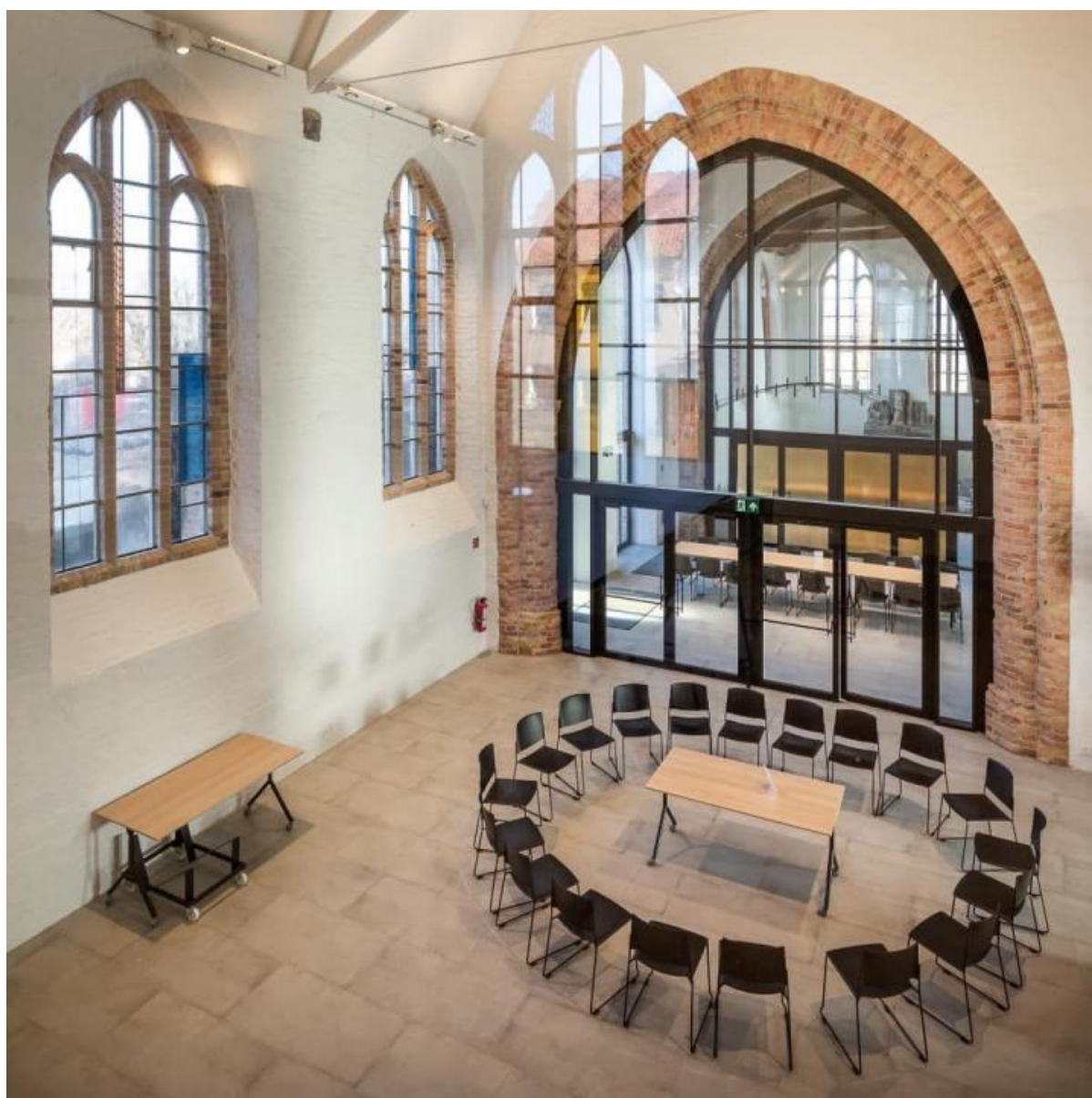
De jury vindt de manier waarop de architecten met de verwoesting zijn omgegaan bijzonder opvallend. Ze reconstrueerden de typologie van de kerk, en gaven het gebouw tegelijkertijd een herbestemming met een seculier en een sacraal gedeelte. Het sacrale gedeelte van het gebouw werd nauwgezet gereconstrueerd naar de oorspronkelijke constructiewijze en ademt een intieme sfeer uit. De altaren zijn nog origineel en tonen de sporen van de brand, wat ze een bijzonder charme geeft. Het seculiere gedeelte in het zuiden is ingericht als gemeenschapsruimte. De uitwerking is veel vrijer aangepakt. De ramen zijn er verlengd tot op de grond. De hoofdgevel van de kerk kreeg aan de binnenzijde een nieuwe constructie met daarin een uitschuifbare tribune voor grotere evenementen, een bar en berging. In beide hoeken zijn in de hoogte twee vergaderzaaltjes ingericht, verbonden door een nieuw doksaal en autonoom ontsloten via de hoofdingang. Het enige minpunt is dat die ruimtes niet toegankelijk zijn voor rolstoelgebruikers, vindt de jury. Dat ook hier de pilaren van de hoofdbeuk de littekens dragen van de verwoestende brand, is een meerwaarde. Oud en nieuw komen op een bijzondere manier samen in deze kerk. De uitvoerders zijn heel ver gegaan in hun reconstructie. De jury vraagt zich af of de traditionalistische aanpak van vloeren en dakspanten overal noodzakelijk was. Het was volgens sommigen sterker (en goedkoper) geweest om voor bepaalde details een hedendaagse vormtaal te gebruiken. Het zorgt natuurlijk wel voor continuïteit met het verleden, waar ook iets voor te zeggen is. De juryleden begrijpen de keuze om de torenspits te reconstrueren op een hedendaagse manier. De toren

heeft een beeldbepalende kwaliteit in het dorp. De glas in loodramen in de binnenruimte zijn volgens de juryleden een prachtig hedendaags element dat iets toevoegt aan de beleving. De vormgeving ervan is geïnspireerd op graanhalmen, wat verwijst naar het rurale karakter van het gemeente Westkapelle. Naar het altaar toe worden meer kleuren gebruikt, die de ruimte een eigentijdse artistieke invulling geven, vooral bij zonnig weer. Het programma van deze kerk is volgens de jury bijzonder doordacht. In dit monument zijn alle functionaliteiten mooi ingepast zonder afbreuk te doen aan de ruimtelijkheid. Zowel het seculiere als het sacrale deel van de kerk kan je als één geheel gebruiken, of net van elkaar afschermen door draaiende panelen. Vele kerken staan de dag van vandaag de facto leeg of worden sterk onderbenut. In Westkapelle heeft de gemeente de keuze gemaakt om het sacrale karakter in vraag te stellen en althans een gedeelte van de oppervlakte een nieuwe bestemming te geven. De juryleden hopen dat het project daarin een voorbeeld kan zijn voor andere kerken. Ze beseffen wel dat dezelfde logica niet in alle sacrale gebouwen haalbaar is. Door de grote schade aan de kerk was er een grotere vrijheid bij het herstel en de herbestemming ervan.

Publieksprijs voor Mechelen maar Westkapelle wel de morele winnaar

De Publieksprijs ging met 4061 stemmen naar Mechelen, gevolgd door Brugge met 3846 stemmen en Westkapelle met 3316. Toch opmerkelijk dat ons klein landelijk dorpje met amper 4000 inwoners in de digitale populariteitspoll toch zo dicht eindigde op beide grote steden. We mogen onze Sint-Niklaaskerk, de trots van Westkapelle, dan ook een beetje als morele winnaar van de publieksprijs beschouwen.

Eervolle vermelding voor Atelier Mestdag

Volgens het wedstrijdreglement kan de jury een architect, restaurateur, ambachtsman of een andere uitvoerder honoreren

met een eervolle vermelding. De jury besloot de eervolle vermelding dit jaar te geven aan een artistiek atelier dat in de erfgoedsector bekend staat als een kwaliteitsmerk: Atelier Mestdagh. Zij realiseerden in de Sint-Niklaaskerk in Westkapelle een bijzonder eigentijds glasraamensemble dat inspeelt op de rurale context van deze dorpskern en de ruimte een artistieke toets geeft. Al meer dan 70 jaar draait bij Atelier Mestdagh (<https://ateliermestdagh.be>) alles om glasramen. Oprichter Albert Mestdagh genoot zijn opleiding bij Hendrik Coppejans, een van de grote Gentse neogotische glazeniers. Daarmee is Atelier Mestdagh het enige atelier met roots in de neogotiek. Drie generaties lang houdt de familie Mestdagh het ambacht springlevend. Ze waken over het behoud van de kennis en de kunde en vertalen het naar hedendaagse toepassingen. Zo zorgen ze op een hedendaagse manier voor het erfgoedkundig patrimonium, en ontwerpen modern glas-in-lood met respect voor het traditioneel vakmanschap.

Uit: KH Vandaag, 21 oktober 2020; de nieuwsbrief van de gemeente Knokke-Heist

Nieuwe publicatie

Vergeten verhalen van de zee

Auteur: Katrien Vervaele

Wat heeft de zeeduivel te zien met pastoors en nonnen op de kaai? Wat hebben zeemeerminnen te maken met verdronken dorpen? Welke rol speelt een ezel bij een uit zee opgevist Mariabeeld? Hoe komt het skelet van een vinvis in een kathedraal te hangen? Waarom kiest een visser voor de tatoeage van een zeemansgraf? Dit boek bundelt een eigenzinnige verzameling vertellingen en verhalen op de grens tussen realiteit en fantasie. Oude sagen en legenden worden verweven met plukjes geschiedenis, anekdotes

uit de visserij en hier en daar een persoonlijke toets. Want dienen verhalen niet steeds opnieuw verteld te worden en met verse inkt herschreven? Zoals de door zon en zout verbleekte tatoeages kunnen worden hertekend met een paar naalden en een potje “ankerdesjien” (encre de Chine of in het Nederlands Indische inkt).

Katrien Vervaele is geboren in Oostende, groeide op in De Haan en woont in Zuienkerke. Ze schreef een twaalfstal jeugdboeken, maar legde zich finaal toe op non fictie. Ze interviewde veeartsen voor “Stories uit de Stal” en polderboeren voor een project van Kusterfgoed. Maar het liefst schrijft ze over de visserij, vissersvrouwen, IJslandvaarders, garnaalvissers, scheepsjongens en strandjutters.

Op vrijdag 27 november 2020 was auteur Katrien Vervaele te gast in het Museum Sincfala. Zij werd geïnterviewd voor Focus TV naar aanleiding van haar nieuwste boek “Vergeten verhalen van de zee”.

Het boek is uitgegeven bij Uitgeverij Stichting Kunstboek
ISBN: 978-90-5856-659-1

Recente publicatie

Tijdloze Brugse Verledens

Auteur: Thierry Beyts

In het boek “Tijdloze Brugse Verledens” voert Thierry Beyts merkwaardige fictieve gesprekken met zeven overleden bekende en minder bekende Bruggelingen. Van dichter Guido Gezelle over beul Jan-Baptist Boitquin tot burgemeester Michel Van Maele.

De auteur laat die overleden stadsgenoten, die op één of andere manier het stadsbeeld en zijn geschiedenis hebben mee bepaald, aan het woord. “Ze zijn fictief, maar waarheidsgetrouw”, benadrukt Thiery Beyts. “Ik heb daarvoor onderzoekswerk verricht in beschikbare bronnen en literatuur. Het viel mij op dat bepaalde data en tijdsbeschrijvingen in het ruime aanbod van informatie, ik denk aan Wikipedia, niet altijd exact zijn en enigszins van de historische waarheid afwijken.”

Merkwaardig is het portret van Jan-Baptist Boitquin, die de geschiedenis is ingegaan als de laatste beul van Brugge. “Hij was de jongste telg in een familie van vijf generaties beulen en voerde in zowat heel ons land executies uit”, verduidelijkt de auteur.

Interessant zijn ook de levensverhalen van de Brugse bankier Jules Du Jardin, de Brugse spionne Anne De Beir en Louis De Potter, die er in 1830 van droomde de eerste president van de Belgische Republiek te worden. “Maar hij werd in de zak gezet door de Walen en de Brusselaars”, stelt Thierry Beyts. Daarnaast komen priester-dichter Guido Gezelle, oorlogspiloot en kunstenaar André De Meulemeester en voormalig burgemeester Michel Van Maele aan bod, met tal van leuke anekdotes.

Het boek telt 260 pagina's en 50 foto's, en is te koop in diverse Brugse boekhandels.

Uit: Het Brugsch Handelsblad, 9 oktober 2020

Walking Museum zorgt voor openlucht expo in Damme

Een deugddoende wandeling in de natuur en intussen toch genieten van kunst? Binnenkort kan het in het “Walking Museum” in Damme. Op grote panelen in de buitenlucht, kun je gratis, en op ieder moment, kennismaken met de kunst en geschiedenis van Vlaanderen in de 16de eeuw. Het enige wat je daarvoor nodig hebt, is je smartphone.

Het concept van het Walking Museum is nieuw in België, maar komt in deze tijden als geroepen. “Nu de cultuursector is stilgevallen zijn we blij een coronaveilig cultureel alternatief te lanceren”, zegt Stefanie De Regel van One Art Foundation, de culturele stichting die het initiatief neemt. “Met ons project willen we in de stad Damme het verhaal van Tijl Uilenspiegel vertellen. Dat doen we door reproducties van bekende schilderijen op panelen in en rond de stad te plaatsen.”

Maar Walking Museum wil nog een stapje verder gaan dan enkel een openluchttentoonstelling organiseren. Met behulp van een

smartphone of Ipad kunnen bezoekers en wandelaar schilderijen van Pieter Bruegel, die leefde ten tijde van Tjil Uilenspiegel, tot leven zien komen. “Onder andere de Dulle Griet springt letterlijk uit het kader. Mensen krijgen daarnaast tal van interessante (kunst)historische weetjes”, vult De Regel aan.

Geschilderde personages die tot leven komen? Klinkt als zwarte magie, maar in werkelijkheid is het moderne technologie! Walking Museum gebruikt de digitale technologie Augmented Reality om een digitale laag toe te voegen aan de werkelijkheid. Geschilderde objecten komen zo tot leven via de Walking Museum applicatie die iedereen met een smartphone gratis kan downloaden.

De schilderijen komen te staan op grote panelen rond Damme in de openbare ruimte. Wanneer je er één tegenkomt, open je gewoon de applicatie, richt je je smartphone op het paneel en geniet je van de verhalen die de personages op het schilderij je zullen vertellen!

Het gloednieuwe project staat al een tijdje in de steigers en is een samenwerking van One Art Foundation met de Stad Damme en het Uilenspiegelmuseum. De initiatiefnemers willen de Walking Museum-applicatie als gratis download aanbieden, maar daarvoor hebben ze nog hulp nodig.

Via de crowdfundingcampagne van Walking Museum kan iedereen het project mee helpen verwezenlijken. Stefanie De Regel: “Al 50 enthousiastelingen hebben een bijdrage gedaan, dat is fantastisch maar we hebben meer budget nodig om de pilootpanelen te financieren. Steunen kan al vanaf 10 euro. Je krijgt er ook iets voor in de plaats: tickets voor het Uilenspiegelmuseum, een drankje in een lokale zaak of een boottocht.”

Meer informatie is te vinden op de website:
<https://growfunding.be/nl/projects/walkingmuseum>

Recente publicatie

Stethoscoop aan de haak. Witte jassen gaan vreemd

Auteur: Michel Deruyttere

Na zijn boek “Markante vrouwen in de geneeskunde” in 2014 heeft dr. Michel Deruyttere nu een hele trits zorgverleners gesproken die de stethoscoop aan de haak hebben gehangen en/of die na hun carrière of studies gekozen hebben voor een heel andere loopbaan. De auteur verwijst naar een voorbeeld van bij onze zuiderburen. Van de hand van de Parijs arts Augustin Cabanès (1862-1928) is postuum een boekje verschenen, “Les Évadés de la médecine”, over landgenoten die zoals hijzelf geneeskunde gestudeerd hadden, maar die niet of toch minder als arts bekend zijn.

Want hun nevenactiviteit, al dan niet ontwikkeld naast hun medische activiteiten, bezorgde deze artsen beduidend meer naamsbekendheid. De figuur van Théophraste Renaudot is terzake een boeiend voorbeeld. Deze lijfarts/apotheker van de Franse koning Lodewijk XIII (1601-1643) had immers in zijn bergruimte een drukpers staan waarmee hij vanaf 1630 “La Gazette” redigeert en drukt. Als arts is hij lang vergeten, aldus de auteur, maar zijn naam staat nog steeds synoniem voor een felbegeerde literatuurprijs bij onze zuiderburen.

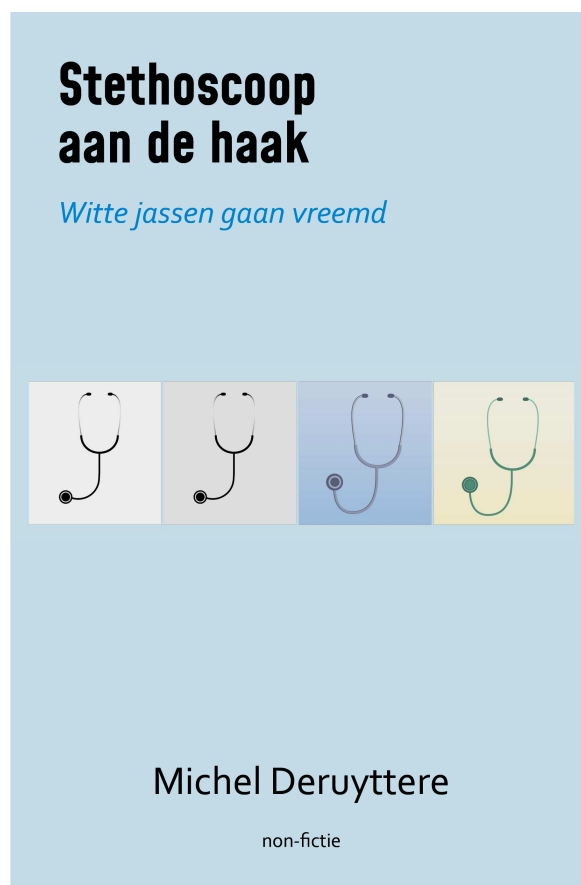
Michel Deruyttere heeft het thema in boekvorm uitgediept, met bekende figuren uit de medische geschiedenis en een breed gamma Vlaamse zorgverleners (van artsen en apothekers tot tandartsen en veeartsen) die anno vandaag in andere vakgebieden naam en faam hebben gemaakt. Dat brede blikveld mag je best letterlijk nemen. Dr. Deruyttere laat musici als pianist en oud-apotheker Jozef De Beenhouwer aan het woord, duikt onder in de sportwereld met Michel D’Hooghe en oud-IOC-voorzitter Jacques Rogge, praat met ondernemers als Paul Lembrechts, Désiré Collen en Ingrid Luyten en ontdekt de grote aantrekkingskracht van wijnbouw voor diverse medici (zoals Herman Schotte, Jan De Bruyne, Dierik Verbelen en zijn echtgenote of apotheker Chris Cardon). Ook uit de politiek en het spirituele domein krijg je als lezer interessante voorbeelden en getuigenissen geserveerd.

Het grootste aantal pagina’s in dit stevige boekwerk is evenwel voorbehouden voor de kunsten. De muze, zij het in de muziek, mode of literatuur, blijkt immers een besmettelijk en aanlokkelijk virus (maar gelukkig in deze coronatijden goedaardig van aard). Het zorgt ervoor dat artsen hun scalpel en stethoscoop inruilen voor de pen, hun medische vakkennis complementeren met literair schrijfwerk. Grasduinend door de geschiedenis diept de auteur nogmaals verrassende voorbeelden op. Bijvoorbeeld hoe Goethe als eerste (niet-arts) het schedelbeentje ‘os incisivum’ heeft beschreven of hoe dr. Jean-Christophe Rufin (medeoprichter van Médecins sans Frontières) met zijn literaire vruchten de Prix Goncourt heeft gewonnen en het jongste lid ooit werd van de prestigieuze Académie Française.

Ook in onze contreien zijn de voorbeelden legio. Zoals het verhaal van de Canadese arts John McCrae wiens gedicht In Flanders Fields wereldfaam heeft gekregen. Michel Deruyttere serveert evenzeer het verhaal van de psychiaters Frederik Van Eeden en Rutger Kopland, student geneeskunde Simon Vestdijk of huisarts Peter Van Breusegem, bekend onder zijn schrijvers pseudoniem Dirk Van Babylon.

Zelfs toeval kan een carrièreswitch genereren, zo blijkt. Anne Chapelle, CEO van diverse modehuizen en meermaals beschouwd als een van de invloedrijkste figuren in de Belgische modewereld, belandde naar verluidt in deze wereld door een ontmoeting aan de schoolpoort met ontwerpster Anne Demeulemeester. Haar carrière was ze nochtans gestart als verpleegster gespecialiseerd in tropische geneeskunde. Sofie d'Hoore herlanceerde zich zelfs als afgestudeerd tandarts eveneens in de modewereld.

Bron: Artsenkrant, 7 mei 2020, nr. 2628

Het boek is uitgegeven door Beefcake Publishing en telt 390 blz.

*Strand van Knokke-Heist, toen de zee bevrozen was, 1963
Vervaardiger: Watteyne, A. (Knokke)
© Museum Sinfala*